

La nova reforma de la missa

Responent a dubtes i inquietuds dels fidels

La tradicional tàctica pedagògica de l'Església en la renovació litúrgica d'avui.

La pregunta que se'ns féu—“¿en què consisteix aquesta renovació?”—no era fàcil de respondre amb una sola fórmula d'estil escolàstic o acadèmic. Era necessària una descripció analítica, que anés fent les degudes distincions.

Havent posat primerament en clar el que hi ha d'“essencial” en la celebració de la missa i que mai no ha canviat, vàrem veure després com l'Església “des del començament de la seva història, va aprendre a expressar el missatge del Crist servint-se dels conceptes i de la llengua de cada poble..., i s'ha valgut de les formes creades per les diverses cultures a fi de difondre i explicitar a tots els pobles, amb la seva predicació, l'Evangeli del Crist, estudiar-lo i aprofundir-lo més i més, i expressar-lo millor en la celebració litúrgica i en la vida de la comunitat multiforme dels fidels” (**Gaudium et spes**, nn. 44 i 58).

Aquest esforç i tàctica pedagògica en “acostar l'altar al poble”, potser mai com avui l'havia fet l'Església en tot el llarg curs del seu temps. Si sabem llegir el primer capítol de la constitució conciliar **Sacrosanctum Concilium** on es posen els principis generals de renovació litúrgica, veurem que hi ha latent tot un procés dialèctic que ben bé el podríem formular amb aquest sil·logisme: 1) tota vegada que la importància de la sagrada litúrgia és tal que per ella “s'exerceix l'obra de la nostra redempció, mitjançant l'exercici de la funció sacerdotal de Crist” (nn. 1-13); 2) “la mare Església desitja molt que tots els fidels siguin duts a la plena, conscient i activa participació de les celebracions litúrgiques, que la mateixa naturalesa de la litúrgia demana i a la qual, pel Baptisme, té dret i deure el poble cristià” (n. 14); 3) “però com que no hi ha cap esperança d'aconseguir-ho a no ser que els pastors mateixos d'ànimes primerament s'impregnin profundament de l'esperit i de la força de la litúrgia i n'esdevinguin mestres, és absolutament necessari que es procuri en primer lloc la formació litúrgica de la clerecia; per això el sant Concili ha decretat establir el que segueix”: a) normes molt concretes i precises per a una formació litúrgica de la clerecia en els seminaris i cases de formació sacerdotal (nn. 15-20); b) la mateixa litúrgia es restauri “a fi que el poble cristià obtingui amb major seguretat en ella abundor de gràcies”, establint-se, per aconseguir-ho, una sèrie de principis constitucionals per a una efectiva renovació de la litúrgia, amb la finalitat suprema d'obtenir més fàcilment dels fidels una plena, conscient i activa participació en les celebracions litúrgiques (nn. 21-46).

Tot això—així acabàvem la setmana passada—“no ha estat més que una maduració del moviment litúrgic en el que va de segle”, que serà bo recordem ara breument per tal d'intuir millor com aquesta renovació litúrgica del Vaticà II no ha estat una cosa improvisada ni mig pensada, sinó l'esclat natural d'una llavor que, llençada al solc de l'Església a les primeries d'aquest segle pel Papa Sant Pius X (l'any 1903, amb el seu celeberrim

motu proprio “Tra le sollicitudini”), ha anat operant en el camp eclesial amb una gran força latent d'incubació, fins que en la passada dècada, per llei d'endosmosi, penetrà fortament en l'Aula del Vaticà II, no obstant la “maliciosa” pregunta que el dominic francès P. Congar anava ja dient i repetint cap als últims anys del Pontificat de Pius XII: “¿per què el moviment litúrgic s'atura davant la porta de bronze de la Basílica de Sant Pere?”

Campions d'aquest moviment han estat particularment els grans monestirs benedictins del centre d'Europa (Beuron, Maria-Laach, Mont-César, Solesmes, Montserrat a la nostra terra, etc.), amb una munió de publicacions i activitats culturals i científiques—llibres, revistes, congressos—que han estudiat la sagrada litúrgia d'una manera molt sòlida i substanciosa en els seus aspectes històric, teològic i pastoral, fins interessar i preocupar molt seriosament a la mateixa Santa Seu, que en prengué part activa i “oficial” amb la gran enciclica **Mediator Dei** de Pius XII l'any 1947, que ha estat potser el document que més ha influït en la redacció de la constitució conciliar sobre sagrada litúrgia (**Sacrosanctum Concilium**), aprovada unànimament i solemnement promulgada per Pau VI en sessió plenària del nostre Vaticà II el memorable dia 4 desembre de 1963.

Pel que fa a la “renovació de la missa”, s'estableixen en aquesta constitució **tres criteris fonamentals** que, amb l'explicació més detallada que donarem la setmana vinent, serviran de resposta directa a la pregunta que amb aquests articles voldríem respondre. Diu així el document conciliar:

L'“ordo” de la missa ha de ser revisat de manera que es palesi més clarament el paper propi de cada part i llur connexió mútua, i que es faci més fàcil la participació piadosa i activa dels fidels.

1) SIMPLIFIQUIN-SE, per tant, els ritus, tot servant fidelment llur substància; 2) OMETIN-SE les coses que en el decurs del temps hi han estat duplicades o afegides sense gran utilitat; 3) RESTITUEIXIN-SE segons la primitiva norma dels sants Pares, determinades coses que han desaparegut per l'oblit dels temps, en la mesura en què es creguin oportunes o necessàries (n. 50).

Tenim, doncs, tres principis constitucionals de “simplificació”, d'“expurgació” i de “restabliment”, que es van traduint en concrecions pràctiques en els vuit subsegüents articles de la mateixa constitució (51-58), i que en altra setmana explicarem més detalladament, “denunciant” al mateix temps els “obstacles” que, al nostre veure, més s'oposen a dur a terme entre nosaltres aquesta tan desitjada “participació plena, conscient i activa” en la celebració de la missa, “centre de tota la vida cristiana per l'Església, universal i local, i per a tots els fidels individualment, tota vegada que en ella culmina l'acció amb la qual Déu santifica en Crist el món, i el culte que els homes tributen al Pare, adorant-lo per mitjà del Crist” (n. 1 del nou **Ordo Missae**).

P. Agustí M.ª Forcadell, O. Carm.